

Rode Peper Project

Inleiding

Op de website www.pittigeplustorens.nl vind je, onder de knop leerlingenportal, meer informatie bij dit Rode Peper Project. Je vindt daar links naar sites met informatie en tips over poppenkastspelen en het maken van poppenkastpoppen.

MaaK een poppentheater

Aantal leerlingen: 2, 3 of 4

MaaK een poppentheater

Een poppentheater?

Een poppentheater wordt ook wel "een poppenkast" genoemd. Jullie hebben allemaal vast wel eens naar een poppenkastspel gekeken toen jullie zelf klein waren. Misschien thuis, bij een feestje of op school...

Bij een poppenkastspel zitten er echte mensen achter een bord of laken. Dit zijn de poppenkastspelers. Het publiek kan de poppenkastspelers niet zien. Ze besturen met hun handen de poppen van het poppenspel en ze spreken tegelijk ook de teksten uit die de poppen lijken te zeggen.

Om de poppen geloofwaardig over te laten komen in hun rol, is het van belang dat de poppenkastspelers de poppen goed laten bewegen. Als een pop verdrietig is, dan moet de pop ook echt een verdrietige houding aannemen en daarbij moet de stem ook verdrietig klinken. Als de pop blij is, dan moet dat ook uit zijn uitbundige bewegingen en uit zijn opgewekte stem blijken.

Poppenkastverhalen zijn vaak sprookjesachtig en fantasievol. De poppen kunnen zowel mensen, dieren als dingen uitbeelden. Alles kan in een poppenkast, net als in een tekenfilm!

De moraal van het verhaal...

Omdat poppenkast meestal voor kleine kinderen is (die nog veel moeten leren in het leven), zit er ook vaak een "moraal in het verhaal". De moraal is "de levensles" die de kinderen leren door het poppenkastspel.

Opdracht: Maak een poppentheater voor kleuters

Je voert de opdracht uit in opvolgende fasen:

Onderzoeksfase

Je maakt zelf een woordspin, je bekijkt de info op de website, Je maakt keuzes en je gaat op onderzoek.

De ontwerpfase

Je beschrijft en/of tekent in grote lijnen het verhaal, de personages en het decor dat je wilt maken.

Planningsfase

Je maakt een planning voor de uitvoering van je Peper Project.

Uitvoeringsfase

Je werkt je idee uit volgens je plan. Je maakt de poppen, het decor en het script.

Afrondingsfase

De uitvoering voor de kleuters! Evalueer. Hoe vond jij zelf dat het ging?

Start nu met...

Kopieer en vul nu samen met je **leerkracht** de **aftrapformulieren** in die bij dit Peper Project horen. Je vindt ze in de **leerkrachtenmap**.

Brainstormen

"Brainstorm" (= Engels) betekent letterlijk hersen (= brain) storm of bestormen (= storm). Je gaat je hersenen bestormen!

Werk met een woordspin om zo je gedachten, kennis en ideeën rond "een leuke poppenkast" in kaart te brengen.

Hoe maak je een woordspin?

1. Je maakt een kopie van het woordspinkopieervel op A4-papier of je pakt een groot vel wit papier (A3-formaat).
2. Vervolgens schijf je al je ideeën voor het poppentheater om die cirkel heen. Bijvoorbeeld ideeën over:
 - Wat zouden leuke personages (poppen) kunnen zijn? Schrijf er eens een aantal op.
 - Wat zouden ze mee kunnen maken? Schrijf eens wat eenvoudige avonturen op.
 - Wat kan de moraal van het verhaal zijn?
 - In welk decor speelt het zich af?
 - Kunnen we een grap verwerken in het verhaal?
 - Hoe kunnen we de kleuters echt bij het verhaal betrekken?
 - Enzovoort...

Je vindt ook een voorbeeld van een woordspin in de leerlingenportal van de site www.pittigeplostoers.nl. Als je dat al eens bekeken hebt bij een andere Peperles, hoef je het natuurlijk niet nogmaals te bekijken.

Klaar? Laat je woordspin aan je leerkracht zien!

Extra info

Naam:

Een
poppentheater

MaaK een vragenlijst

Wat moet je allemaal nog uitzoeken om een leuke en goede poppenkastvoorstelling te kunnen maken? Bedenk vragen en schrijf deze vragen op in de vragenlijst (zie kopieerblad).

Op de achterzijde van dit blad vind je wat tips voor je vragenlijst.

Belangrijk!

Schrijf ook vragen op voor de leerkracht van de kleuters! Bijvoorbeeld: wat goede onderwerpen (thema's) zijn voor het verhaal van de poppenkast? Waar gaan de kleuters komende tijd mee aan de slag in de klas? Wat past binnen de lessen die ze toch al krijgen? Misschien kun je het verhaal van het poppentheater daar op aan laten sluiten...

Als je alle vragen hebt opgeschreven, nummer dan de vragen in de vragenlijst en start daarbij met de vragen die je het belangrijkste vindt.

Klaar? Laat je vragenlijst aan je leerkracht zien!

Een vragenlijst

Pittige tips!

Bijvoorbeeld praktische vragen als:

- Met wie ... ? (Bijvoorbeeld: Met welke kleuterjuf / contactpersoon moeten we verder overleggen?)
- Voor wie ... ? (Bijvoorbeeld: Voor welke kleuters?)
- Wat ... ? (Bijvoorbeeld: Wat is belangrijk in dit poppenkastverhaal? Of: Wat is de moraal?)
- Waar ... ? (Bijvoorbeeld: Waar kunnen we straks oefenen?)
- Welke ... ? (Bijvoorbeeld: Welke poppenkast gebruiken we?)
- Wanneer ... ? (Bijvoorbeeld: Wanneer kunnen we opvoeren?)
- Hoeveel keer ... ? (Bijvoorbeeld: Hoeveel keer doen we de opvoering?)
- Hoelang ... ? (Bijvoorbeeld: Hoelang mag het poppenspel duren?)

En algemene vragen, zoals:

- Hoe ... ? (Bijvoorbeeld: Hoe ziet het script eruit voor een poppenkast; hoe maak je een script? Hoe maken we de poppen?)
- Zijn er voorbeelden van poppenkastscripts?
- Enzovoorts...

Vragenlijst

Naam:

Wat wil ik nog meer weten over dit onderwerp?

Vraag

Nummers

Stap

2

Kopieerblad vragenlijst bij:

Mak een poppentheater

Deskresearch

Zoek naar antwoorden op je vragen

Informeel eerst bij een kleuterjuf of -meester. Voor antwoorden op een aantal inhoudelijke en praktische vragen moet je bij je eigen leerkracht of bij de kleuterjuf zijn.

Deskresearch

Ga op zoek naar de antwoorden op je overige vragen op het internet en/of in boeken. Zoek maar eens een leuk knutselboek waarin voorbeelden staan van het maken van poppenkastpoppen. Je zult zien: je kunt op heel veel manieren poppenkastpoppen maken!

Klaar? Laat je antwoorden aan je leerkracht zien!

Deskresearch

W Pittige tips voor deskresearch

- www.google.nl
- www.youtube.com
- www.teleblik.nl
- www.pittigeplustorens.nl

Op de site van de Pittige Plus
Torens vind je een aantal leuke links
en nog wat leuke voorbeelden van
poppenkastpoppen.

Het ontwerp

Maak nu het ontwerp voor jouw poppenkastvoorstelling. Daarvoor moet je in ieder geval 3 dingen bedenken en ontwerpen:

1. Schrijf een **leuke verhaallijn met een moraal**. (Hiervan maak je straks, in de uitwerkingsfase, het script). Maak het niet te lang!
 2. Bedenk, beschrijf en schets de **personages** die in dat verhaal voorkomen. (Hiervan maak je straks, in de uitwerkingsfase, de poppenkastpoppen). Niet teveel personages!
 3. Bedenk en schets toepasselijke **decors en decorstukken**. (In de uitwerkingsfase maak je deze decors). Niet te ingewikkeld!
- NB: Schrijf de verhaallijn op de computer en omschrijf/teken de personages en de decors op papier (gebruik daarvoor de ontwerp kopieerbladen).

Wat heb nodig?

Voor het bedenken van het verhaal kun je ervoor kiezen om het gele **hulpmapje "Een verhaal maken"** te gebruiken. Daarin komen zowel de verhaallijn als de personages vanzelf aan bod.

W Pittige tip!

Maak het verhaal kort en krachtig!

Voor het maken van de poppen en de decors kun je de Toolbox **multimaterialen**, de Toolbox **knutsel & frutsel**, de Toolbox **boetseren met klei** en/of de Toolbox **knip & plak / papier-maché** uit de Pittige Plus Torens gebruiken. Daarnaast heb je misschien wat oude sokken (voor sokkenpoppen) en stukjes vilt of stof nodig...

Klaar? Laat je keuze en ontwerp aan je leerkracht zien!

Extra uitleg van de termen

Wat is een verhaallijn?

De verhaallijn is een korte, globale omschrijving van het verhaal. Hierin geef je aan welke hoofdpersonen in je verhaal een rol spelen en wat ze meemaken in het verhaal. Je geeft ook aan wáár het zich afspeelt en hoe het verhaal eindigt. Je kunt afsluiten met: "de moraal van het verhaal is:....."

Wat is een script?

Een script is een document waarin je precies aangeeft wie, wanneer en wat doet en zegt in de poppenkast. Dit is eigenlijk je spiekbrief tijdens het oefenen en de uitvoering van het poppenkastspel. Hierop staat precies, achter elkaar, aangegeven wat er in de poppenkast gebeurt. Zowel de bewegingen als de tekst van ieder personage in de poppenkast worden in het script exact beschreven.

W Pittige tip!

Kijk voor ideeën in de leerlingenportal van pittigeplustorens.nl.

Wat zijn personages?

Personages zijn de figuren (mensen, dieren of dingen) die voorkomen in jouw poppenspel. Ze hebben ieder een eigen naam, een eigen uiterlijk en (heel belangrijk) een bijzondere karaktertrek. In het verhaal speelt juist het bijzondere karakter van een personage een grote rol. Je kent vast de "sluwe vos" (een vos die aardig doet, maar ondertussen anderen stiekem een loer draait of in een val laat lopen) of het "blijde prinsesje" (die vrolijk en blij is, maar erg naïef en daardoor in de problemen komt). De "brutale aap" (die een grote mond heeft, meestal charmant en grappig, maar ook wel eens anderen kwetst met zijn grappen). Enzovoort...

Het aantal personages

Zorg dat je verhaal **niet te veel personages** bevat. Als je met z'n tweeën het poppenkastspel gaat opvoeren, dan kun je maximaal 4 personages tegelijk tonen in de poppenkast. Je hebt tenslotte ieder maar 2 handen.

Ook voor de kijker is het belangrijk dat het aantal personages beperkt blijft. Anders wordt het verhaal te rommelig en kunnen ze het niet meer volgen.

Voor de eerste keer kun je er misschien het beste kiezen om voor iedere poppenkastspeler 1 pop te nemen. Dat betekent eventueel dus een eenvoudig verhaalje met 2 personages. **Hou het dus simpel!**

Het decor

Het poppenspel moet ook voorzien worden van een decor. Dat decor zorgt ervoor dat de kijker een gevoel krijgt bij de omgeving (en de sfeer) waarin het verhaal zich afspeelt. Een verhaal dat zich in de winter op een berg in de sneeuw afspeelt heeft een heel andere sfeer dan een verhaal dat zich in de zomer in een kasteeltuin afspeelt, of een verhaal dat zich in de zee afspeelt, dus onder water.

Soms speelt het verhaal zich op 1 plaats af. Dan is er maar 1 decor nodig. Soms speelt het verhaal zich af op verschillende plaatsen; dan moeten er meerdere decors gemaakt worden.

Klaar? Laat je keuze en ontwerp aan je leerkracht zien!

Pittige tips!

Het decor kan heel eenvoudig zijn of heel gedetailleerd. Je kunt ervoor kiezen om 2 bomen op een achtergrond te schilderen en daarmee "het bos" te verbeelden. Je kunt ook heel veel bomen (in coulissewerking; zowel op de voorgrond als in een achtergrondschildering) maken, zodat het echt een dicht bos lijkt.

Op de afbeelding hierboven zie je een uil op de voorgrond en op de achtergrond een spannende sfeer... Waar komt dat door denk je?

Kopieerblad ontwerp bij:

Stap
4

Mijn ontwerp

Naam:

Mak een poppentheater

Planningsfase

Inventariseren, bespreken en plannen

Je hebt een bepaald verhaal bedacht en geschreven, met daarin bepaalde personages en bepaalde decors.

Inventariseren & bespreken

1. Bepaal samen wie het script gaat schrijven. Je kunt het script ook samen schrijven.
2. Bepaal wie welk personage gaat spelen in de poppenkast.
3. Bepaal wie welke poppenkastpop gaat maken.
4. Bepaal wie de poppenkast regelt waarin het spel opgevoerd kan worden. Misschien staat er op school een poppenkast die je kunt gebruiken. Anders moet je er zelf een maken of improviseren.
5. Inventariseer (= maak lijstjes) wat jullie allemaal nodig hebben om de poppen en het decor te maken.

Plannen

1. Hoeveel tijd heb je nodig voor het maken van het script en het maken van de poppen en het decor?
2. Hoeveel tijd heb je nodig voor het oefenen van het poppenkastspel.
3. Wanneer is de voorstelling? Maak afspraken met de juf of meester van de kleuters en met je eigen leerkracht: wanneer kunnen jullie de poppenkastvoorstelling voor de kleuters opvoeren? Wat is dus de deadline?
4. Maak een tijdschema. Maak daarvoor een kopie van het tijdschema uit dit mapje. Vul het in.

Klaar? Laat je tijdschema aan je leerkracht zien!

Een tijdschema

Maak een tijdschema voor jezelf

Met een tijdschema kun je zaken die nog geregeld moeten worden goed op een rijtje zetten. Je kunt ze in de juiste volgorde in de tijd zetten. Zo kun je ervoor zorgen dat jijzelf en anderen een goed overzicht houden over een project. Hoeveel zijn we al? Wat moet er nog gebeuren? Wie doet wat? Wanneer?

Voorbeeld van een tijdschema

Kijk op www.pittigeplustorens.nl in de leerlingenportal onder "Tijdschema". Daar vind je ook een printversie van het tijdschema.

Mijn tijdschema

Naam:

NB: Volg ook zo veel mogelijk het tijdschema dat je met je leerkracht in het begin van je project hebt ingevuld. Nu je keuzes hebt gemaakt, kun je het nauwkeuriger invullen in dit schema.

Datum gereed:

Opmerkingen:

1. Woordspin	Is gereed.	
2. Vragenlijst	Is gereed.	
3. Ontwerp	Is gereed.	
4. Tijdschema	Nu.	
5. Uitwerking		
5.a		
5.b		
5.c		
5.d		
5.e		
6. Presentatie einddatum		
7. Evaluatie		

Schrijven en maken

1. Het script schrijven voor de poppenkast

In een script staat precies beschreven wie, wat, wanneer en waar doet en zegt in de poppenkast. In de onderzoeksfase heb je, als het goed is, al een paar scripts van de poppenkastspelen bekeken.

Maak het script op de computer. Je verhaallijn, uit de ontwerpfase, is het uitgangspunt. Hou het kort!

Pittige tips!

- Zet de naam van de personages altijd links op het blad in bijvoorbeeld **dikgedrukte** letters (**vet**).
- Zet de tekst voor de personages in gewone letters.
- Zet de manier waarop de personages dingen zeggen en de dingen die ze doen bijvoorbeeld (*tussen haakjes, cursief*).

Bijvoorbeeld:

Gijs: (*roept en jubelt*) "Eindelijk vakantie!"

Prinses: (*zacht en bang; bibberend*) "Is ie dood?"

Verder kun je in het script momenten invoegen waarop de personages ook dingen rechtstreeks aan de kleuters (het publiek) vragen. Daarmee betrek je het publiek in je verhaal. De kinderen zullen daar zeker op reageren! Bijvoorbeeld:

Oievaar: (*onderzoekend rondkijkend*) "Zeg jongens... Hebben jullie misschien de kikker gezien?" ... (*wacht op reactie van de kleuters*).

Klaar? Laat je definitieve versie aan je leerkracht zien!

2. De poppenkastpoppen maken

Poppenkastpoppen zijn er in allerlei soorten en vormen.

Een paar voorbeelden:

- Sokkenpoppen (gemaakt van een sok).
- Vingerpoppen (kleine poppen voor om je vingers).
- Poppen op stokken.
- Handpoppen met 3D kop.
- 2D poppen (van bijvoorbeeld karton).

Voor beschrijvingen, voorbeelden en uitleg over het maken van poppenkastpoppen kun je kijken in de leerlingenportal van www.pittigeplustorens.nl. Maar je mag het ook zelf bedenken!

3. Het decor maken

Afhankelijk van het poppenkastverhaal en het type poppenkast waarin jullie de voorstelling gaan opvoeren, kun je de ruimte rond en achter de poppen aankleden met een decor.

Dat kan eenvoudig, maar dat kan ook gedetailleerd. Voor een decor van een bos kan dat een eenvoudige gekleurde groene lap op de achtergrond zijn met een paar getekende (stift) bomen, maar het kunnen ook zelf op karton geschilderde en uitgeknipte bomen zijn die je aan de poppenkast bevestigt. Je kunt zelfs van echte takken bomen maken....

Bedenk zelf welk decor je mooi vindt en wat bij jullie voorstelling past.

Oefenen!

Oefen zelf het poppentheater

Als iedereen de poppen af heeft, kan het poppenkastverhaal geoefend worden. Ieder moet eerst oefenen met zijn eigen pop (qua bewegen en "bekken trekken") en ieder moet met zijn eigen personage de juiste stem oefenen. Daarna ga je samen het script oefenen in de poppenkast.

Bespreek:

- Wat gaat goed? Wat gaat nog niet goed?
- Moet het script nog aangepast worden?

Pas eventueel het script nog wat aan. Oefen verder. Klaar voor de try-out?

Try-out voor de kleuterleerkracht

Try-out betekend uitproberen. Speel nu het poppentheater zoals jullie het hebben geoefend voor de kleuterleerkracht.

Vraag de kleuterleerkracht om zijn/haar commentaar.

Bespreek met de kleuterleerkracht:

- Wat is goed? Wat is nog niet goed?
- Moet het verhaal of het script nog aangepast worden?

Naar aanleiding van de tips van de kleuterleerkracht pas je het poppentheater of het script nog aan en oefen je het aangepaste stuk nogmaals.

De generale repetitie

Tenslotte: "De generale repetitie" = de laatste keer dat je oefent voordat de eerste echte voorstelling met het echte publiek (in dit geval de kleuters) plaatsvindt.

Je kunt de generale repetitie voor je eigen klasgenoten spelen. Dat kan ook samenvallen met je hotspotmoment.

Klaar? Laat je definitieve versie dus ook aan je leerkracht zien!

Check nog steeds je voortgang

Bespreek 1 keer per week met je leerkracht hoever je met je project bent. Je tijdschema is daarbij de leidraad. Maak meteen van de gelegenheid gebruik om eventuele vragen te stellen of aan te geven waar je tegenaan loopt in je project.

Aanpassing van je tijdschema nodig?

Dat kan. Mogelijk moet je het eerste tijdschema wijzigen nadat je meer inzicht hebt gekregen in de uitvoeringsfase. Doe dat dan en overleg dat met de leerkracht.

Geef daarbij aan waarom je het tijdsplan wilt bijstellen.

Als het nieuwe tijdschema akkoord is, wordt dat je nieuwe planning.

De voorstelling!

Poppentheater voor de kleuters!

Zorg dat je tijdig alle benodigdheden bij de hand hebt en dat de poppenkast stevig staat (of hangt).
Zet de stoeltjes voor de kleuters klaar en geef bij de kleuterleerkracht aan wanneer het poppentheater kan beginnen.

Hoog geëerd publiek!

Kondig de poppenkast aan met de titel van het verhaal en start dan de voorstelling...

Hoe reageert het publiek? ...

Schrijf nu de evaluatie

1. Evaluatie door jezelf

Hoe vind je dat je dit project hebt gedaan? Heb je goed samengewerkt? Ben je tevreden met het resultaat? Kopieer het evaluatieformulier uit dit mapje en vul het in. Lever het in bij je leerkracht.

2. Evaluatie door je leerkracht

Je leerkracht kan nu jullie hele project beoordelen. Wat is het oordeel van je leerkracht?

Kopieerblad evaluatieformulier

Naam:
Projectnaam:
Begindatum project:
Einddatum project:

Vragen:

1. Hoe heb je dit project ervaren?

.....
.....
.....
.....

2. Vind je dat je het project goed hebt uitgevoerd?

.....
.....
.....
.....

3. Wat vind je van het eindresultaat?

.....
.....
.....
.....

4. Wat zou je bij een volgende keer anders doen?

.....
.....
.....
.....